

Nepali A: literature – Standard level – Paper 1
Népalais A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Nepalés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

कुनै एक उद्धरणको मात्र साहित्यिक विश्लेषण लेख्नुहोस् । तपाईंका उत्तरले तल दिइएका दुईवटा निर्देशित प्रश्नहरूलाई सम्बोधन गरेको हुनुपर्छ :

1.

थाहा छैन, उसका हरेक बोलाइ, हेराइ वा विचारमध्ये के कुराले मलाई उसैप्रति आकर्षित गरिरहेछ ? उसको बोलाइ, हेराइ र विचार मलाई भिन्नभिन्नै लाग्छ । बाल्यकालमा रोपिएको हाम्रो प्रेमको मुना फेरि पलाउन भाँगिन थालेको छ । अहिले आएर उसको मायाले यसमा मलजल गरिरहेको छ । धन्य छ यो प्रविधि जसले मेरो प्रथम प्रेमसँग, साइबर स्पेसमै किन नहोस्, साक्षात्कार गराइदिएको छ । नोस्टाल्जियामा होला मेरो चुलबुलेपना फिरेको छ । लाग्दैं छ, 5 ऊ नै मेरो आत्माले खोजेको सच्चा प्रेमी हो । प्रेममा आत्माले आत्मालाई चिन्नुपर्छ, मनले मनको पवित्र एवं निश्चल भावनालाई महसुस गर्न सक्नुपर्छ । वास्तवमा प्रेम विचार अनि भावनाको समागम हो । प्रेम स्वच्छन्द अनि स्वेच्छाले अन्तःस्करणबाट स्वतस्फूर्त प्रकट हुने स्वच्छ भावनाको मीठो अनुभूति हो । यो प्राकृत, व्याप्त र गतिशील हुन्छ । संसारका सम्पूर्ण जीवात्माहरूलाई एकापसमा बाँध्ने कडी प्रेम नै हो । जुन हामी दुईको आत्मामा अजम्बरी भएर रहरहेको छ ।

10 मलाई लाग्छ, जीवनमा महत्त्व पनि उसैलाई दिनुपर्छ जसले आफ्नो भावनालाई सम्मान र महसुस गर्छ । आजकल उसका हरेक बोलाई अनि विचारहरूमा म जीवनका दर्शन पाउँछु । मेरा हरेक शब्द अनि व्यवहारमा उसको सम्मान पाउँछु । जहाँ माया हुन्छ त्यहाँ सबै कुरा हुने रहेछ । एक व्यक्ति सबै मानिसका लागि बनेको हुँदैन । म सोच्दै छु, ऊ मेरो लागि बनेको हो । उसको निकटता र आफ्नोपनले मलाई यही महसुस गराएको छ ।

सिसिम पानी परेको छ । जाडोले लुगलुग काम्दै भ्यालबाट बाहिर चियाउन मन लाग्छ मलाई । बाहिर 15 पानीसँगै फुसफुस हिउँ पनि खसिरहेको म देख्दै छु । नजिकैको सानो पोखरी हिउँ भरिएर एकैछिनमा पुरिएको पनि मैले देखिसकेँ । नजिकैको हिमानी झार लत्रिएर पनि सौन्दर्य दिइरहेको मैले महसुस गरेकी छु । परिस्थिति जस्तो आए पनि उसले मेरो साथ दिन्छ भन्ने कुरामा म हुक्क भएर त्यही झारलाई हेर्दै छु ।

मेरा दिनहरू जसरी बित्दै गए पनि र हामी जति टाढा भए पनि हाम्रो माया उति नै गाढा हुँदै गयो । यसैबीच 20 हामीले धेरै योजना बनाएका थियौं । विदामा स्वदेश जाने र भेटघाट गर्ने हामी दुवैले मुख्य योजना पनि बनाएका थियौं । त्यही निर्दिष्ट योजनामुताविक म चढेको हवाईजहाज अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल काठमाडौंमा ओर्लिएको थियो ।

जब मेरा पाउहरूले जन्मभूमिको माटो स्पर्श गरे मेरो मन खुसीले झुम्न थाल्यो । जहाजबाट ओर्लदा मलाई 25 एक किसिमको रमाइलो अनुभूति भएको थियो । स्वदेशी माटोमा टेक्न पाउँदा मलाई अपूर्व खुसी छाएको थियो । त्यही उमङ्गमा म विमानस्थलको सामान लिने ठाउँमा गएँ र हतारहतार सामान लिएर बाहिरिएँ । लामो समयपछि मातृभूमिको चिरपरिचित तर नूतन सुगन्धले त्यसै त्यसै मक्ख परेर मातेको, मदहोसी आभास भइरहेको थियो मलाई ।

अझ आफन्त र उसको मिलनको उमङ्गले म भिन्नभिन्न बतासिएकी थिएँ । उसलाई हेर्न मेरा आँखाहरू लालायित थिए । मैले आँखा चारैतिर दौडाएँ तर ऊ कतै देखापरेन ।

भगवती बस्नेत, “किनाराको मन” गरिमा, २०७० ।

(क) उक्त उद्धरणमा पात्रको कस्तो अवस्थाको चित्रण भएको छ ?

(ख) उक्त उद्धरणमा भावना व्यक्त गर्न केकस्ता शैलीहरू प्रयोग गरिएका छन् ?

2.

- अन्तरिक्षमा चुलिएका अट्टालिका
 यहाँ पनि मान्छे बस्छन्
 रुन्छन् हाँसोमा
 तल भुईँमा खर-परालका भुप्रा
- 5 यहाँ पनि मान्छे बस्छन्
 र हाँसो उदाउँछ, आँसुमा
 आँसु खस्छ सुकेका रोटीका टुक्राहरूमा,
 कोप्रीएको पेटमा आफ्ना हातखुट्टा गुजुल्ट्याएर
 पुस-माघको रात अँगाल्छन् चिसो
- 10 फिक्का चियाको खैरो पानीमा घाम उदाउँछ
 अनि त कुँजिएका खुट्टा तान्छन्,
 छाला चुस्दाचुस्दै आमाको छातीमा
 च्याट्ट छोडेर बालक फिस्स हाँस्छ
 उसले माथि अट्टालिका देखाउँछ
- 15 आमा आँसु हाँस्छे बालकको ओठमा औंला राखेर
 माथिवाट हाँसो रुन्छ
 आँसु स्वच्छ उसका आँखामा,
 दिउसोको चर्को घामले यिनीहरूको पिठ्युँ डाम्न सक्दैन
 सँदासहँदै नाङ्गो पिठ्युँ ढाल भइदिएको छ
- 20 थाहै नपाई अगुल्टो ठोस्दाठोस्दै
 पुस-माघको जाडो पनि उम्किसकेको हुन्छ,
 पोहोर-परार जस्तै अहिलेको हिउँद-वर्षा पनि
 आफ्ना हत्केलाबाट चिप्लिएर गए
 जिन्दगीमा वसन्त आएर
- 25 कुन बेला फूल फुलाएर गयो
 अथवा वसन्त आउँदै आएन, के थाहाँ ?
 हिजो जस्तै आज पनि खुस्केर गयो,
 आकाशका ताराहरू जस्तै
 अनन्त हरियो कल्पना छातीमा च्यापेर
- 30 साँभविहानको जोहो गर्दागर्दै
 जिन्दगीको फूल भरेर जान्छ !

युद्धवीर राणा, "विकलाङ्ग जिन्दगी" सगरमाथाको नृत्यमग्न आत्मा, २०६५ ।

(क) यस कविताले धनी र गरीबको जीवनअवस्थालाई कस्तो रूपमा चित्रण गरेको छ ?

(ख) यस कवितामा कविले विम्ब तथा प्रतीकको प्रयोग कसरी गरेका छन् ?